

Małgorzata Karczewska, Maciej Karczewski

Paprotki Kolonia, st. 41, gm. Miłki,
woj. suwalskie, AZP 21-73/73

Informator Archeologiczny : badania 31, 150-151

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PAPROTKI KOLONIA, st. 1, gm. Miłki, woj. suwalskie, AZP 21-73/2

- płaskie cmentarzysko ciałopalne kultury bogaczewskiej i grupy olsztyńskiej (młodsza faza późnego okresu przedrzymskiego - rozwinięta faza okresu wędrówek ludów (A₃-E).

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 27 lipca do 14 sierpnia przez mgr. mgr. Małgorzatę Karczewską i Macieja Karczewskiego (Muzeum Okręgowe w Suwałkach). Finansowane przez PSOZ i Urząd Gminy Miłki. Szósty sezon badań. Przebadano powierzchnię 127,5 m².

Prace wykopaliskowe prowadzono w części zachodniej oraz na północno-zachodnim i południowym skraju cmentarzyska. Odkryto 17 nowych grobów (nr 184-200), z których zbadano 16, w tym 13 popielnicowych (groby 184, 186, 188-197, 199) i 3 jamowe, z fragmentami przepalonych kości ludzkich, rozproszonymi w jamie grobowej (groby 185, 187, 198). Eksploracją nie objęto grobu 200 — popielnicowego, zlokalizowanego na północno-zachodnim skraju cmentarzyska, gdyż wymagało to naruszenia drogi gruntowej. Znaczna część pochówków była mocno zniszczona przez orkę, a dwa (nr 191 i 197) również przez okopy wojskowe z czasów I wojny światowej. W większości grobów popielnicowych zachowały się jedynie dolne partie jam z przydennymi częściami popielnic. Duże, owalne kamienie granitowe, oznaczające lokalizację pochówków, odkryto w grobach 184, 186, 191 i 197. W grobie 196 zachowała się misa przykrywająca popielnicę, a w grobie 188 pod dnem popielnicy natrafiono na fragmenty małego, glinianego naczynia-przystawki. Wszystkie groby, poza nr 200, odsłonięte zostały w zachodniej części cmentarzyska. Na precyzyjne datowanie pochówku na młodszą fazę wczesnego okresu wpływów rzymskich pozwala wyposażenie grobu 189, w którym odkryto m.in. dwie częściowo stopione zapinki oczkowate A 57-61 i żelazną sprzączkę AC 13 wg R. Madydy-Legutko. W warstwie ornej tej części cmentarzyska natrafiono natomiast na brązową zapinkę A 167, fragment brązowej bransolety mankietowej i jęczyzkowe okucie końca pasa.

Wykopy założone w północno-zachodniej i południowej części cmentarzyska umożliwiły wyznaczenie jego skrajów i odsłonięcie wypełnisk nowożytnych jam gospodarczych, położonych na południe od strefy występowania pozostałości stosów pogrzebowych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Dziale Archeologii Muzeum Okręgowego w Suwałkach.

Wyniki badań opublikowane będą w monografii stanowiska po zakończeniu prac.

Badania będą kontynuowane.

PAPROTKI KOLONIA, st. 41, gm. Miłki, woj. suwalskie, AZP 21-73/73

- osada kultury kurhanów zachodniobałtyjskich (wczesna epoka żelaza)
- osada kultury bogaczewskiej (wczesny/późny okres wpływów rzymskich - wczesna faza okresu wędrówek ludów; B₂/C₁-D)
- osada grupy olsztyńskiej (rozwinięta faza okresu wędrówek ludów, E)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 6 czerwca do 24 lipca przez mgr. mgr. Małgorzatę Karczewską i Macieja Karczewskiego (Muzeum Okręgowe w Suwałkach), przy współpracy Instytutu Historii Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku i Urzędu Gminy Miłki. Finansowane przez PSOZ i Urząd Gminy Miłki. Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię 133,55 m².

Prace wykopaliskowe prowadzono w wykopach VII i VIII, wytyczonych w 1996 r., oraz w wykopie X, będącym przedłużeniem w kierunku północnym wykopów IV i IX z 1995 i 1996 r. Łącznie w sezonie 1997 odsłonięto powierzchnię 233,55 m², z czego w całości przebadano 133,55 m². W wykopie VII odkryto 17 nowych obiektów (nr 42-52 i 75-80). W całości zbadane zostały wypełniska jam: 18-20, 22-24, 27-31, 33, 36, 38, 40, 42-50 i 52. Obiekt 75 wyeksplorowano w części, do wschodniego profilu wykopu. Były to, poza obiektami 24 i 36, relikty jam gospodarczych o różnorodnym przeznaczeniu, datowanych na późny okres wpływów rzymskich (obiekty 19, 20, 22, 23, 27, 29, 30, 31, 33, 38, 40, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 75), okres wędrówek ludów (obiekty 18, 43, 49, 52) lub późny okres wpływów rzymskich — okres wędrówek ludów (obiekt 28). W wypełniskach wszystkich obiektów natrafiono na fragmenty

naczyń. Większość z nich zawierała również bryłki polepy, fragmenty kości zwierzęcych, ości rybich i węgli drzewnych. Ponadto w obiekcie 20 odnaleziono wisiołek z paliczka owcy, w obiekcie 29 — narzędzie kościane w formie szydła z nacięciem wzdłuż ostrza, w obiekcie 30 — dwa fragmenty kamieni żarnowych z żaren nieckowatych, w obiekcie 31 — szpilę kościaną z łopatkowatą główką i otworem w dolnej części główki, w obiekcie 45 — dwa fragmenty oprawy wykonane ze zwierzęcej kości długiej, w obiekcie 46 — dużą igłę kościaną, a w obiekcie 52 — dwa przęśliki gliniane. Obiekt 24 był naturalną warstwą jasnobrunatnorudej gliny, natomiast obiekt 36 stanowił pozostałość po eksplozji pocisku mózdzierzowego z czasów I lub II wojny światowej. Eksplozacja w wykopie VII ograniczona została do zdjęcia pozostałej części warstwy ornej i wykonania dokumentacji stropów wypełnisk dwudziestu dwu obiektów (53-74), najprawdopodobniej jam gospodarczych. W spągu warstwy ornej poza fragmentami ceramiki i polepy odnaleziony został fragment brązowej sprężyny i igły zapinki kuszowatej. W wykopie X odsłonięto warstwę kulturową, której maksymalna miąższość wynosiła do 60 cm, a wraz z warstwą orną do 93 cm. Warstwę tę tworzył brunatnoszary piasek. Znaczna jej część, do głębokości około 70-80 cm od stropu warstwy ornej, zalegała na złożu wtórnym. Uformowanie się tej części warstwy miało miejsce w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat, na co wskazywało wypełnisko okopu wojskowego z czasów I lub II wojny światowej, przykryte niezaburzoną warstwą kulturową. W górnej części tej warstwy odnaleziona została mała, żelazna, mocno skorodowana sprzączka o jednodzielnej, kwadratowej ramie. Na poziomie spągu części warstwy kulturowej zalegającej na złożu wtórnym odsłonięto nieregularny zarys północnej partii stropu obiektu 5 oraz trzeciej, związanej z nim jamy postłupowej. W zasypisku obiektu poza fragmentami naczyń z wczesnej epoki żelaza odnaleziono fragment glinianej formy do odlewania okrągłego w przekroju poprzecznym pręta. Kształt wypełniska obiektu i znajdująca się na północnym skraju jama potwierdziły wcześniejszą interpretację jego funkcji. Stanowi on najprawdopodobniej pozostałość płytkiej półziemianki z wejściem od strony południowej, której dno wylepione zostało gliną przemieszaną z węglami drzewnymi. Mogła ona być przykryta jednospadowym dachem, opartym od wschodu na trzech słupach, a od zachodu bezpośrednio na powierzchni gruntu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Dziale Archeologii Muzeum Okręgowego w Suwałkach.

Wyniki badań zostaną opublikowane w monografii stanowiska po zakończeniu badań.

Badania będą kontynuowane.

Patków, st. 1, gm. Niemojki, woj. białkopodlaskie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

PIKULE, st. 2, gm. Janów Lubelski, woj. tarnobrzeskie, AZP 89-79/2

- cmentarzysko ciałopalne (młodszy okres przedrzymski, faza A₃)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 14 lipca do 19 sierpnia przez mgr. Zbigniewa Wichrowskiego (Muzeum Regionalne w Kraśniku). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 145 m² wykopami sondażowymi.

Uściślono zasięg stanowiska od strony zachodniej i południowej — jego powierzchnia wynosi około 15 ha. Rozpoznano 14 nowych obiektów grobowych o różnej formie. Prawie wszystkie noszą ślady wkopów rabunkowych, co uniemożliwia ich całkowitą rekonstrukcję. Większość obiektów rysuje się bardzo słabo w postaci brunatnych lub jasnoszarych płytkich zaciemnień. Stropy występowały już na głębokości 15-20 cm. Część przedmiotów metalowych i ceramika znajdowała się w czystym piasku. W sześciu obiektach znaleziono spalone kości ludzkie oraz wyposażenie metalowe o charakterze militarnym (grot oszczepu, ostrogę, nity do umbra, klamrę do pochwy miecza, drobne fragmenty stopionych ozdób z brązu i dwie ozdoby ze srebra, narzędzia, noże, półkoski). Trzy obiekty zawierały zniszczone naczynia gliniane oraz przedmioty metalowe: w jednym znaleziono sprzączkę oraz okucia pochwy, dwa pozostałe zostały wyrabowane (prawdopodobnie były w nich półkoski). Ceramika i formy półkosków ze stanowiska mają bardzo bliskie analogie na terenie Jutlandii i w kręgu kultury Poienęsti-Lukaševka.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Regionalnym w Kraśniku.